

Goikkanas- saamelaiset voimavarat päihdetyöhön- hankkeessa on kehitetty saamenkielisiä sekä -kulttuurisia erityispiirteitä huomioon ottavia työmuotoja ehkäisevään päihdetyöhön ja varhaisvaiheen puuttumiseen.

Kulttuurisensitiivisenä työmuotona on kehitetty **meahcceterapijaa /mettäterapiaa**, joka on voimavaralähtöistä luontoa systemaattisesti terapeutuksena ja toiminnallisena ympäristönä sekä kulttuurisena elämänpiirinä hyödyntävä päihdehuollon yhteisöllinen toimintamenetelmä. Toimintamuoto koostuu asiakkaiden alkuhaastatteluista, ryhmän valinnasta ja ryhmän motivoinnista, ohjatuista 4 x vuodessa kokoontuvasta mettäterapialeireistä sekä leirien väliaikojen yhteydenpidoista. Toiminta toteutetaan saamen ja suomen kielellä. Saamelaisina voimavaroina korostuvat erityisesti vuorovaikutuksen tärkeys ja hienovireisyys, yhteisöllisyyden sisällyttäminen työmuotoihin yksilökeskeisten menetelmien ohella tai sijaan, myönteinen ja humoristinen asenne, toiminnallisuus sekä vahva luontosuhde. Leirien sisältö koostuu tavanomaisten leiritöiden ohella erilaisista kognitiivisista harjoitteista sekä ryhmä- ja yksilökeskusteluista. Toiminnallinen tekeminen on tärkeä osa ja muodostuu vuodenaikaan soveltuvista toimista kuten kalastuksesta, lihan savustuksesta laavussa, luonnossa liikkumisesta, retkeilystä ja nuotiolla kahvistelusta.

Mallissa etsitään ratkaisuja päihteettömään arkeen omassa elinympäristössä ja lähi- ja ystäväpiirissä, jolloin moniin arjen asioihin kiinnitetään huomiota eri tavoin kuin monen sadan kilometrin päässä olevilla kuntoutusjaksoilla. Asiakaspalautteiden mukaan on tärkeää, että tapaamiset ovat heidän kokemassaan turvallisessa ympäristössä eivätkä työntekijöiden työhuoneessa etukäteen sovittujen kellonaikojen puitteissa, ja asiakkaille annetaan aikaa käsitellä asioita omaan tahtiin esim. tulen ääressä luonnossa, jolloin vaikeidenkin asioiden käsittely helpottuu.

Toisena toimintamuotona on kehitetty **lyhytneuvonta**-tyyppistä järjestölähtöistä päihdeneuvontaa, jossa vastataan päihteiden käyttöön ja laajemminkin elämänhallintaan liittyvään keskustelu- ja neuvonta-tyyppiseen avun tarpeeseen. Toimintamuodoissa on ollut merkityksellistä, että asiakas ja auttaja omaavat saman kieli- ja kulttuuritaustan. Kommunikaatio vaikeasti lähettyttävän aiheen suhteen on helpottunut merkittäväällä tavalla.

Asiakkaat ovat kokeneet hyötyvänsä kuntoutusmuodoista siten, että osa leireillä mukana olleista on pystynyt olemaan kokonaan raittiina ja osa on vähentänyt juomista merkittävästi. Raittiuden myötä asiakkaiden elämänlaatu on kohentunut ja sosiaalinen verkosto laajentunut. He myös kiinnittävät enemmän huomiota terveytensä ylläpitämiseen. Toiminnan toteuttaminen paikkakunnalla on mahdollistanut myös laajempien tukiverkostojen syntymisen.

Goikkanas- saamelaiset voimavarat päihdetyöhön- hankkeen vaikutuksesta asenteet ja tietoisuus saamelaiskulttuurisen ja -kielisen päihdetyön kehittämiseen ovat edenneet positiiviseen suuntaan. Hankkeen rahoittaja on Raha-automaattiyhdistys. Mettäterapia-toiminnassa työparina on työskennellyt Enontekiön kunnan saamenkielinen kehittäjä-sosiaalityöntekijä PaKaste-hankkeesta.

Lisätietoja:

Toiminnanjohtaja Ristenrauna Magga
puh. 0400 341 154

projektityöntekijä Ellen Anne Labba
puh 0400 290 523